

σφυρίζω

σφυρίζω κ. **σφυρώ** κ. **σφυράω**, ρ. [<μσν. σφυρίζω <αρχ. συρίζω], σφυρίζω. **1.** ειδοποιώ, πληροφορώ κάποιον κρυφά για κάτι: «ευτυχώς πρόλαβα και του σφύριξα πως έρχονταν να τον συλλάβουν, και την κοπάνησε». (Τραγούδι: σου **σφυρίζω**, για να βγεις σου σφυρίζω). **2.** αποδοκιμάζω με σφυρίγματα δημόσιο πρόσωπο, αγορητή, καλλιτεχνικό θέαμα ή αθλητική αναμέτρηση δυο ομάδων: «μόλις βγήκε ο υπουργός στο μπαλκόνι, άρχισε το πλήθος να τον σφυρίζει || έκαναν τόσο κακό παίξιμο οι ηθοποιοί, που στο τέλος της παράστασης τους σφύριξε ο κόσμος || έκαναν τόσο κακό παιχνίδι οι δυο ομάδες, που στο τέλος ο κόσμος τους σφύριξε». **3.** στο γ' εν. πρόσ. **σφυράει** κ. **σφυρίζει**, (για πρόσωπα ή πράγματα) που είναι πολύ καλός, εξαιρετικός, που αποδίδει πάρα πολύ σε κάτι: «τα 'φτιαξα με μια γκόμενα που σφυρίζει || αγόρασα ένα αυτοκίνητο που σφυρίζει || πέτυχα έναν μηχανικό που σφυρίζει». (Λαϊκό τραγούδι: *κάντونه ντερβισόμαγκα τον αργιλέ να τρίζει και με φωτιές του θυμαριού να πω και να σφυρίζει*). Συνών. *πετάει* (12). **4α.** **σφύρα**(προστακτ.) ειδοποίησέ με, πληροφόρησέ με: «αν δεις κανέναν να μπαίνει, σφύρα || θα είμαι στο διπλανό δωμάτιο κι αν με ζητήσει κανένας, σφύρα». (Λαϊκό τραγούδι: *αν δε σ' αρέσω, μίλα μου, αν δε σου κάνω, σφύρα, θα 'χω μεγάλη πέραση, αν μείνω ζωντοχήρα*). **β.** είσαι γελασμένος, αν νομίζεις ότι πιστεύω πως τα πράγματα έγιναν έτσι όπως τα λες, ή είσαι γελασμένος, αν νομίζεις ότι τα πράγματα θα γίνουν έτσι όπως τα θέλεις ή όπως σε συμφέρουν. **γ.** κάνε τον αδιάφορο, τον ανήξερο: «αν δεις πως μαλώνουν, σφύρα». (Λαϊκό τραγούδι: *εδίψασε για έρωτα και ήρθε να γουστάρει! Γι' αυτό αν δεις να τη φιλώ, σφύρα και κάνε τον τρελό. Κι άσε μας ν' αλλάξουμε πολλά φιλιά, πολλά φιλιά βαρκάρη!*). **δ.** λέγεται και χάριν αστεϊσμού, όταν πάνουμε κάποιον από τα αρχίδια και του τα σφίγγουμε με σκοπό να του τα αφήσουμε, μόνο όταν θα μπορέσει να σφυρίξει, πράγμα που είναι πολύ δύσκολο βέβαια να το πετύχει από τον πόνο που νιώθει. (Ακολουθούν 23 φρ.).

- *ας τον κόσμο να σφυρίζει*, βλ. λ. [κόσμος](#).

- *εκεί που βρίζει, σφυρίζει ή εκεί που σφυρίζει, βρίζει*, αλλάζει πάρα πολύ εύκολα διάθεση: «δεν ξέρεις πώς να τον αντιμετωπίσεις αυτόν τον άνθρωπο, γιατί, εκεί που βρίζει, σφυρίζει».

- *μου τη σφύριξε*, ενήργησα ξαφνικά, απροσδόκητα: «κάποια στιγμή μου τη σφύριξε κι έφυγα, χωρίς ν' αποχαιρετήσω κανέναν».

- *μου το σφύριξαν*, με πληροφόρησαν κρυφά: «ευτυχώς που μου το σφύριξαν πως έρχονταν οι αστυνομικοί να με συλλάβουν, και την κοπάνησα».

- *μου σφύριξε στ' αφτί ή μου το σφύριξε στ' αφτί*, βλ. λ. [αφτί](#).

- *ποιο αφτί μου σφυρίζει*; βλ. λ. [αφτί](#).

- *σφύρα κι έρχομαι*, **α.** ειδοποίησέ με και θα έρθω: «αν με χρειαστείς σε κάτι, σφύρα κι έρχομαι». **β.** λέγεται και με ειρωνική διάθεση με την έννοια δε θα έρθω: «αν σε χρειαστώ στη μετακόμιση, θα έρθεις να με βοηθήσεις; - Σφύρα κι έρχομαι».

- *σφύρα κλέφτικα*, κάνε μου σινιάλο, ειδοποίησέ με, προειδοποίησέ με: «αν δεις κανέναν κίνδυνο, σφύρα κλέφτικα».

- ... *σφύρα μου*, δηλώνει πως δε θα πραγματοποιηθεί αυτό που αμέσως προηγουμένως αναφέραμε στο συνομιλητή μας: «αν σου επιστρέψει τα δανεικά, σφύρα μου || αν μάθει πως είμαι κι εγώ εδώ, αν θα 'ρθει σφύρα μου».

- *σφυρίζει αδιάφορα*, βλ. λ. [αδιάφορος](#).

- *σφυρίζουν τ' αφτιά μου*, βλ. λ. [αφτί](#).

- *σφυρίζω εντς*, (για διαιτητές) βλ. λ. *εντς*.

- *σφυρίζω κλέφτικα*, **α.** κάνω σινιάλο, σήμα σε κάποιον για επικείμενο κίνδυνο: «μια ώρα του σφύριξα κλέφτικα

κι αυτός δεν πήρε χαμπάρι». Αναφορά στα συνθηματικά σφυρίγματα των Κλεφτών κατά την τουρκοκρατία. **β.** είμαι εντελώς ξέγνοιαστος, εντελώς ανέμελος: «απ' τη μέρα που του 'πεσε το λαχείο, σφυρίζει κλέφτικα». Από την εικόνα του Κλέφτη επί τουρκοκρατίας που, καθώς ήταν στα βουνά λεύτερος, πολλές φορές έπιανε κάποιο τραγούδι σφυρίζοντάς το για να περάσει η ώρα του·

- σφυρίζω πέναλτι, (για διαιτητές) βλ. λ. [πέναλτι](#)·

- σφυρίζω φάουλ, (για διαιτητές) βλ. λ. [φάουλ](#)·

- σφυρίζω χέρι, (για διαιτητές), βλ. λ. χέρι·

- σφυρίζω στον αέρα, βλ. λ. αέρας·

- σφύριξαν τ' αφτιά μου, βλ. λ. [αφτί](#)·

- της τον (την, το) σφύριξα, (ενν. τον πούτσο, τον ψώλο, την πούτσα, την ψωλή, το πέος, το καυλί), της επέβαλα την σεξουαλική πράξη: «την παρέσυρα μέχρι την γκαρσονιέρα μου κι εκεί μέσα της τον σφύριξα»·

- του σφύριξα στ' αφτί ή του το σφύριξα στ' αφτί, βλ. λ. [αφτί](#)·

- του τη σφύριξε, τρελάθηκε: «είχε τόσα πολλά προβλήματα ο άνθρωπος που στο τέλος του τη σφύριξε»·

- του (της) τον (την, το) σφύριξα (ενν. την μπάτσα, τη σφαλιάρα, τον μπάτσο, το σκαμπίλι, το φούσκο), τον ράπισα, τον χαστούκισα: «τον προειδοποίησα χίλιες φορές πως θα φάει μπάτσα, αν δεν καθίσει καλά και, μόλις του τη σφύριξα, τον πήραν τα κλάματα»·

- τώρα σφύρα! έτσι καθυστερημένα που ενδιαφέρθηκες για τη συγκεκριμένη δουλειά, χάθηκε η ευκαιρία, πέταξε το πουλί, γιατί δόθηκε σε άλλον: «την αγγελία γι' αυτή τη θέση την είχα βάλει την προηγούμενη βδομάδα, τώρα όμως που ενδιαφέρθηκες, σφύρα!». Συνών. τώρα αντίο! / τώρα καλημέρα! / τώρα καλημερούδια! / τώρα καληνύχτα! / τώρα κάτσε (α) / τώρα τράβα τα βυζιά σου! ή τώρα τράβα τα βυζιά σου να μεγαλώσουν! (β) / τώρα τραγούδα! / τώρα χαίρετε! / τώρα χαιρετίσματα!